СИЛАБУС
навчальної дисципліни
« БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Код і найменування спеціальності	274 Автомобільний транспорт
Тип і назва освітньої програми	ОПП Автомобільний транспорт
Курс, семестр	1 курс, 1 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 3,0 Загальна кількість годин – 90, із яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 14 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова викладання	державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Інженерно-технологічний факультет Кафедра механічної та електричної інженерії
Контактні дані розробника	**Попович Наталія Миколаївна**, доцент кафедри механічної та електричної інженерії кандидат технічних наук, доцент Контакти: ауд. 369 (навчальний корпус №3) e-mail: nataliia.popovych@pdau.edu.ua Посилання на сторінку викладача: URL: https://www.pdau.edu.ua/people/popovych-nataliya-mykolayivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Вивчення дисципліни Безпека життєдіяльності є складовою циклу підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр», і базується на отриманих студентом раніше знаннях з хімії, біології, географії перекликаючись з курсами з інших базових дисциплін, які одночасно викладаються студентам.
Компетентності	ЗК 3. Здатність здійснювати безпечну діяльність; ЗК 4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ФК 1. Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України, Правил технічної експлуатації автомобільного транспорту України, інструкцій та рекомендацій з експлуатації, ремонту та обслуговування дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту та їх систем; ФК 6. Здатність розробляти з урахуванням безпекових, економічних, екологічних та естетичних параметрів технічні завдання і технічні умови на проектування об'єктів автомобільного транспорту, його систем та окремих елементів; складати плани розміщення устаткування, технічного оснащення та організації робочих місць, розраховувати завантаження устаткування та показники якості технологічних процесів.

Програмні результати навчання / Результати навчання	ПРН 8. Розуміти і застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові та законодавчі акти України, міжнародні нормативні документи, Правила технічної експлуатації автомобільного транспорту України, інструкції та рекомендації з експлуатації, ремонту та обслуговування автомобільних транспортних засобів, їх систем та елементів.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Набуття soft skills через різноманітні методи навчання та діяльності, що відповідають цілям та результатам навчання за дисципліною впродовж навчання і націлені на формування здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатності спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня, здатності інтегрувати спеціалізовані концептуальні знання в галузі, у поєднанні з дотриманням чинних нормативно-правових документів для вирішення складних інженерних задач, здатності доносити власні знання, висновки та аргументації до фахівців і не фахівців галузі.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета – полягає у формуванні у студентів системи знань, умінь та практичних навичок із забезпечення особистої та колективної безпеки, попередження та мінімізації впливу небезпечних і шкідливих факторів у професійній діяльності та повсякденному житті.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек
Наведено та розглянуто основні поняття та визначення безпеки життєдіяльності. Розглянуто поняття «середовище проживання людини». Розглянуто класифікацію джерел небезпеки, небезпечних та шкідливих факторів, Проаналізовано номенклатуру та таксономію небезпек.
Тема 2. Застосування ризик-орієнтованого підходу в управлінні безпекою
Проаналізовано рівні безпеки. Розглянуто заходи із здійснення контролю ризику та критерії встановлення прийнятого ризику. Проведено аналіз заходів із попередження надзвичайних ситуацій і ліквідації аварій.
Тема 3. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об’єкти економіки
Загальні відомості про природні небезпеки, їх види та класифікації. Абіотичні небезпеки: землетруси, повені, зсуви, селеві потоки, бурі, урагани, снігові заноси, пожежі лісів, торфу, полів і населених пунктів. Біотичні небезпеки: отруйні представники флори та фауни. Небезпечні та особливонебезпечні захворювання людини. Паразитарні інвазії. Особливо небезпечні хвороби тварин і рослин.
Тема 4. Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори за генезисом і механізмом впливу
Загальні поняття про техногенні небезпеки, їх види та класифікації. Поняття про небезпечний техногенний об'єкт, аварію і катастрофу. Небезпеки, пов’язані із транспортними аваріями, пожежами, вибухами, аваріями з викидом сильнодійних отруйних і радіоактивних речовин, раптовим руйнуванням будівель та споруд, гідродинамічними аваріями. Небезпеки, пов’язані із аваріями на системах життєзабезпечення та очисних спорудах. Екологічні небезпеки: хімічне забруднення атмосфери та гідросфери. Проблема опустелювання. Екологія міст. Поняття про одночасну дію несприятливих чинників навколишнього середовища. Взаємозв’язок між станом біосфери та здоров’ям людини
Тема 5. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС
Загальні поняття про соціальні небезпеки, їх види та класифікації. Види психічного впливу на людину і захист від них. Сексуальні насильства. Агресія, спрямована на себе. Загальнокримінальні злочини. Поняття про організовану злочинність. Соціальні небезпеки, пов’язані з вживанням та розповсюдженням психоактивних та наркотичних речовин. Алкоголізм, проблема підліткового алкоголізу в Україні та світі. Соціальні небезпеки, пов’язані з поширенням захворювань, що передаються статевим шляхом. Правові аспекти захисту та самозахисту від соціальнонебезпечних дій.
Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура

захисту населення та АТО у НС
Конституційні основи особистої безпеки: право на життя, працю, свободу, державний, соціальний та родинний захист. Законодавчі та нормативні документи з питань безпеки життєдіяльності. Державні органи, відповідальні за забезпечення безпечної життєдіяльності.· Відповідальність за порушення законодавства з питань безпеки життєдіяльності.
Тема 7. Надзвичайні ситуації автотранспортної галузі
Надзвичайні ситуації унаслідок аварії автомобільного транспорту на шляхах загального користування, на мосту, у тунелі, на залізничному переїзді. Надзвичайні ситуації унаслідок аварій на транспорті з викиданням (загрозою викидання) небезпечних і шкідливих речовин: БНР, РР, НХР, пально-мастильних матеріалів. Головні причини виникнення надзвичайних ситуацій на транспорті та шляхи їх попередження. План ліквідації аварії на автотранспортних підприємствах, терміналах і складах.
Тема 8. Основи пожежної безпеки
Характерні причини виникнення пожеж. Пожежонебезпечні властивості речовин. Організаційні та технічні протипожежні заходи. Протипожежний інструктаж та навчання.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ
- словесні методи; - практичні методи; - наочні методи; - інтерактивні методи; - комп'ютерні і мультимедійні методи

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
-щодо термінів виконання та перескладання	лабораторні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне складання підсумкового контролю із навчальної дисципліни становить не більше 2 разів: один раз викладачу, другий – комісії (формується деканом факультету за участі викладачів кафедри МЕІ). Оцінка повторного складання є остаточною.
- щодо академічної доброчесності	здобувач вищої освіти повинен дотримуватися Кодексу академічної доброчесності, Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти ПДАУ, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в ПДАУ, Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у ПДАУ.
- щодо відвідування занять	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, лікарняний, стажування тощо) навчання може відбуватись з використанням дистанційних технологій за погодженням з деканом факультету.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти ПДАУ.
- щодо оскарження результатів оцінювання	здобувач має право подати апеляцію для оскарження результатів контрольних заходів. Процедура оскарження результатів

	регламентована Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Стиценко Т.Є., Пронюк Г.В., Сердюк Н.М., Хондак І.І. Безпека життєдіяльності. Навч. посібник. Харків: ХНУРЕ, 2018. 336 с.
2. Запорожець О.І. Безпека життєдіяльності. Підручник. Київ: ЦУЛ, 2019. 448 с.
3. Закон України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" № 4004-XII від 24.02.94. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text
4. Основи законодавства України про охорону здоров'я № 2802-XII від 19.11.92. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text
5. Кодекс цивільного захисту України № 5403-VI від 02.10.2012. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text
6. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві" № 337 від 17.04.2019 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-п#n12
7. Наказ Про затвердження Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та Переліку робіт з підвищеною небезпекою № 15 від 26.01.2005. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-05#Text
8. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями" № 368 від 24.03.04 р.
9. Норми радіаційної безпеки України https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0062282-97#Text

Допоміжна

10. Кіт Л. Я. Основи рятування і збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані. Навчально-методичний посібник Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 132 с.
11. Атаманчук П.С. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Київ: ЦНЛ, 2017. 276с.

Інформаційні ресурси

1. Цивільний захист та безпека життєдіяльності. Сайт МОН України. URL:https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/diyalnist/civilnij-zahist-ta-bezpeka-zhittyediyalnosti (дата звернення: 25.08.2024).
2. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. URL:https://mepr.gov.ua (дата звернення: 25.08.2024).
3. Кодекс цивільного захисту України. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text (дата звернення: 25.08.2024).
4. Закон України «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання». https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15/98-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: дата звернення: 25.08.2024).
5. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text (дата звернення: дата звернення: 25.08.2024).
6. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text (дата звернення: 25.08.2024).
7. Закон України «Про дорожній рух». https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#Text (дата звернення: 25.08.2024).

Реквізити затвердження	Затверджено на засіданні кафедри механічної та електричної інженерії протокол від 2 вересня 2024 року № 1

Додаток до силабусу

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	опитування	виконання завдань на практичних заняттях	тестування	
Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек	5		25	5
Застосування ризик-орієнтованого підходу в управлінні безпекою	5	5		10
Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки	5	5		10
Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори за генезисом і механізмом впливу	5	5		10
Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС	5	15		20
Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС	5			5
Надзвичайні ситуації автотранспортної галузі	5			5
Основи пожежної безпеки	5	5		10
Разом	**40**	**35**	**25**	**100**

Шкала та критерії оцінювання

опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	опрацьовані завдання самостійної роботи, надані відповіді на усі запитання, вони є достатньо аргументованими
4	опрацьовані завдання самостійної роботи, надані відповіді на преважну більшість запитань
3	опрацьовані завдання самостійної роботи, надані відповіді на більшість запитань, але є неточність у судженнях
2…0	не виконано завдання з самостійної роботи, не надано відповіді на питання, або наявні значні неточності *(бали не нараховуються, необхідне повторне опрацювання теми)*

Шкала та критерії оцінювання

виконання завдань на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Завдання виконано повністю, всі вимоги і критерії враховані. Робота виконана без помилок, демонструє глибоке розуміння матеріалу та високу якість виконання. Завдання виконано самостійно, без помітних запозичень або необхідності в значній допомозі викладача.
4	Завдання виконано з незначними недоліками, більшість вимог дотримано. Робота містить мінімальні неточності або помилки, які не впливають на загальний результат. Робота виконана в основному самостійно, хоча могла потребувати незначної допомоги.

3	Основні вимоги завдання виконано, але є кілька значних недоліків. Робота містить помітні помилки або неточності, що впливають на загальний результат. Завдання частково виконано з допомогою викладача або з використанням додаткових ресурсів.
2…0	Лише деякі частини завдання виконано, більшість вимог ігнорується. Робота містить критичні помилки, які роблять результат майже непридатним. (*бали не нараховуються, необхідне повторне виконання завдання*)

Шкала та критерії оцінювання

тестування

Кількість балів	Критерії оцінювання
0 – 25	тест складається з 25 питань
1	вірна відповідь, знання теоретичного матеріалу
0	неправильна відповідь на запитання, недостатні знання теоретичного матеріалу